

ЛІТЕРАТУРА

1. Глаз К.П. Створення індустріальних парків в Україні: проблеми, перспективи, законодавчі ініціативи [Електронний ресурс] / К.П. Глаз // Інститут стратегічних досліджень. - Режим доступу : <http://ukrstrategy.com/uk/analitika/item/49-sodzanie-ipp.html>
2. Про індустріальний парк: Закон України від 21 червня 2012 року № 5018-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
3. Молдован О.О. Щодо механізмів запровадження індустріальних парків в Україні [Електронний ресурс] / О.О. Молдован // Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. - Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/509/>
4. Вовк В.М. Моделювання виробничих процесів у великопанельному домобудуванні: навч. посібник / В.М. Вовк, Л.Г. Черняхівська. - К.: НМК ВО, 1991. – 191 с.
5. Гранберга А.Г. Введення в системне моделювання народного господарства / А.Г. Гранберга, С.А. Суспїцина. - Новосибірськ: Наука, 1988. – 230 с.

УДК 342.9:5.08

**ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИЯВЛЕННЯ І ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
ЗА ПРОТИПРАВНУ БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПОРУШЕННЯ ДОСТУПУ
ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ**

Шурупова К.В., к.ю.н., доцент

Криворізький національний університет

У дослідженні автор розкриває проблемні аспекти виявлення і притягнення до відповідальності за протиправну бездіяльність у сфері порушення доступу до публічної інформації. Автор подає визначення протиправної бездіяльності, висвітлює її складові елементи. Акцент у дослідженні зроблений на визначенні і дослідженні таких протиправних діянь, як ненадання відповіді на запит і неоприлюднення інформації. Автор у роботі запропонував внести корективи у відповідні норми вітчизняного законодавства.

Ключові слова: інформація, доступ до інформації, публічна інформація, протиправна бездіяльність, ненадання відповіді на запит, неоприлюднення інформації.

Шурупова К.В. ПРОБЛЕМНЫЕ АСПЕКТЫ ВЫЯВЛЕНИЯ И ПРИВЛЕЧЕНИЯ К ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ПРОТИВОПРАВНУЮ БЕЗДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В СФЕРЕ НАРУШЕНИЯ ДОСТУПА К ПУБЛИЧНОЙ ИНФОРМАЦИИ // Криворожский национальный университет, Украина
В исследовании автор раскрывает проблемные аспекты выявления и привлечения к ответственности за противоправную бездеятельность в сфере нарушения доступа к публичной информации. Автор дает определение противоправной бездеятельности, освещает ее составные элементы. Акцент в исследовании сделан на определении и исследовании таких противоправных деяний, как непредоставление ответа на запрос и необнародование информации. Автор в работе предложил внести коррективы в соответствующие нормы отечественного законодательства.

Ключевые слова: информация, доступ к информации, публичная информация, противоправная бездеятельность, непредоставление ответа на запрос, необнародование информации.

Shurupova K.V. PROBLEMATIC ASPECTS OF EXPOSING AND BRINGING IN TO RESPONSIBILITY FOR ACTIVITY IN THE FIELD OF VIOLATION OF THE ACCESS TO THE PUBLIC INFORMATION / Krivorizky national university, Ukraine

In research an author exposes the problematic aspects of exposing and bringing in to responsibility for illegitimate activity in the field of the violation of the access to the public information. An author gives the decision of illegitimate activity, lights up its component elements. An accent in research is done on a decision and research of such illegal acts as evasion to the answer for a query and promulgation of information. An author in process suggested amending home legislation in the corresponding norms.

Along from administrative-illegitimate action, there is another (passive) external form of expression of illegitimate act – administrative-illegitimate inactivity. In such case by passive behavior the subject of the administrative crime violates a legislative requirement to carry out those or other active actions.

Administrative-illegitimate inactivity as a form of external misbehavior or offence determined by a legislator's indispositions of the 60 articles of Special part of the Constitution of Ukraine.

Administrative-illegitimate inactivity in the field of access to information touches offences, regarding ZY "About access to public information".

Thus, we can draw conclusion that the questions of administrative-illegitimate inactivity are certain in the normatively legal field, however it is not yet sufficient experience for the decision of such offences in practice.

U.S. Collier gives such determination of the administrative-illegitimate inactivity, which is illegal non-fulfillment of the rights that one must carry out on the sort of the activity consciously and in a volitional form. We can add, that administrative-illegitimate inactivity in the field of violation of the access to the public information will be realized in three forms:

- The evasion to the answer is for a query.
- Concealment of the information.
- Mismanagement of documents' registration.

The analysis of international experience showed a tendency to promulgation of information among managers.

Key words: information, access to information, public information, administrative-illegitimate inactivity, evasion to the answers, not promulgation of the information.

Як визначає В. Чернадчук, наряду з адміністративно-протиправною дією, існує ще одна (пасивна) зовнішня форма вираження протиправного діяння – адміністративно-протиправна бездіяльність. У такому випадку шляхом пасивної поведінки суб'єктом адміністративного правопорушення порушується законодавча вимога здійснювати ті чи інші активні дії [1, 106-109]. Адміністративно-протиправна бездіяльність як форма зовнішнього прояву поведінки суб'єкта правопорушення визначається законодавцем у диспозиціях 60-ти статей Особливої частини КУпАП (ст.ст.41, 41-2, 41-3, 44-1, 45, 51-1 та ін.). Адміністративно-протиправна бездіяльність у сфері доступу до інформації стосується правопорушень, визначених ЗУ «Про доступ до публічної інформації» [4, 38].

Отже, ми можемо зробити висновок про те, що питання адміністративно-правової бездіяльності визначені в нормативно-правовому полі, але поки що відсутній достатній досвід для вирішення таких правопорушень на практиці. Саме тому необхідним є дослідження як теоретичного, так і практичного аспектів виявлення і притягнення до відповідальності за протиправну бездіяльність у сфері порушення доступу до публічної інформації.

Питання формування і розвитку суспільних інформаційних відносин і відповідного їх правового регулювання розглядають у своїх наукових працях І.В. Арістова, В.М. Брижко, Р.А. Калюжний, Т.А. Костецька, В.С. Цимбалюк, М.Я. Швець та інші вчені. Цікаві для подальших досліджень щодо видів доступу до інформації робить висновки Н.В. Кушакова. В.Г. Пилипчук розкриває проблеми становлення і розвитку інформаційного законодавства в контексті євроінтеграції України, що є своєчасним і потребує більш детального дослідження. При цьому адміністративний аспект протиправної бездіяльності у сфері доступу до інформації залишається досі не дослідженим.

Визначаючи мету дослідження, необхідним є з'ясування поняття адміністративно-протиправної бездіяльності. Ю.С. Коллер надає таке визначення адміністративно-протиправної бездіяльності – це протиправне невиконання або незастосування особою своїх прав, які вона повинна здійснювати за родом своєї діяльності свідомо і у вольовій формі [6]. Ми можемо додати, що протиправна бездіяльність у сфері порушення доступу до публічної інформації реалізується у трьох формах:

- ✓ Ненадання відповіді на запит.
- ✓ Неоприлюднення інформації.
- ✓ Нездійснення реєстрації документів.

Отже, мета нашого дослідження виражається у детальному аналізі кожної з названих форм.

Розглядаючи питання протиправної бездіяльності у сфері порушення доступу до інформації, передусім, слід розкрити такий вид порушення прав людини, як ненадання відповіді на запит.

Порушення щодо ненадання відповіді на запит встановлене в ст.24 ЗУ «Про доступ до публічної інформації» і не визначене в КУпАП. Тому доцільним, на нашу думку, буде визначити склад правопорушення, судову практику, яка існує в Україні з цього питання і, як результат, – запропонувати внести зміни до існуючого адміністративного законодавства.

О. Вашук розуміє під ненаданням відповіді на запит протиправну бездіяльність державного службовця, яка полягає в пасивній поведінці (невчиненні жодних дій) і невиконанні покладеного на нього правового обов'язку надати інформацію за запитом [2].

Ми погоджуємось з дослідницею і пропонуємо власне визначення такого порушення. Ненадання відповіді на запит – це невиконання посадовою особою – розпорядником інформації обов'язку щодо реакції на запит на інформацію й ігнорування необхідності відповіді на нього.

Визначаючи склад правопорушення, спершу окреслимо об'єкт правопорушення.

До об'єкту правопорушення належить специфічний комплекс суспільних відносин, які обумовлені порушенням доступу до інформації у вигляді ненадання відповіді на запит.

Об'єктивна сторона правопорушення включає сукупність протиправних діянь посадової особи, що виражаються у формі бездіяльності стосовно до надання відповіді на запит.

До цих протиправних діянь посадової особи можемо віднести такі:

- 1) ненадання відповіді на запит, якщо у запитувача існує підтвердження відправлення запиту із фіксацією дати такого відправлення;
- 2) ненадання відповіді на запит, якщо запитувач відшкодував витрати на копіювання або друк;
- 3) ненадання відповіді на запит, якщо розпорядником продовжено строк розгляду запиту і після його закінчення відсутня будь-яка відповідь;
- 4) ненадання відповіді на запит, якщо розпорядником відстрочено задоволення запиту і після закінчення строку відстрочки не надано жодної відповіді.

Суб'єктом правопорушення є посадова особа як розпорядник інформації або уповноважена особа розпорядника, на яку покладений обов'язок приймати запити і надавати відповіді на запити на інформацію.

Суб'єктивна сторона правопорушення представлена як у формі умислу, так і у формі необережності. Вину у формі необережності можна припустити за порушником у тому випадку, коли він повністю ігнорує свій обов'язок відповідати на запити на інформацію. Така ситуація можлива, якщо посадова особа усвідомлювала свої дії, але не надавала важливості наслідкам своєї поведінки. На нашу думку, якщо запитувачем вчинені додаткові дії щодо надання запиту на інформації (наприклад, оплачені витрати на копіювання та друк), то такий розвиток подій передбачає попереднє контактування запитувача з розпорядником інформації і не залишає для останнього можливості не виконати свій обов'язок з надання відповіді на інформацію. Крім того, якщо розпорядник вже прийняв запит на інформацію і видав своє рішення про подовження строку розгляду чи відстрочку такого розгляду, ми можемо казати про умисні дії розпорядника при ненаданні відповіді на запит у вказаних ситуаціях.

Як видно з аналізу, суб'єктивна сторона найчастіше передбачає вину у формі умислу.

Аналізуючи судову практику з визначеного питання, слід зауважити, що Р. Головенко вважає доцільним при правопорушенні щодо ненадання відповіді на запит подання скарги на ігнорування запиту розпорядником, коли той жодним чином не реагує на його надходження.

Якщо проаналізувати світову практику надання відповідей на інформаційні запити, то більшість законів вимагають від держорганів надавати повідомлення про свої відповіді на запити.

Для задоволених запитів повідомлення може містити інформацію про платежі і форму, в якій запит буде задоволений, і, можливо, згадка про право подавати апеляцію, якщо заявник не згоден з відповіддю. Якщо запит відхилений, повідомлення зазвичай містить причини відмови, бажано з посиланням на конкретне положення закону, і інформацію про право подати апеляцію. Це дає можливість заявникові вирішити, чи треба подавати апеляцію, і є підставою для її подання, якщо таке рішення прийняте.

Існують і більш конкретизовані правила. У Перу повідомлення про відмову в інформації повинно вказувати термін, впродовж якого інформація залишатиметься конфіденційною. У Болгарії повідомлення, що гарантує доступ, повинне вказувати часовий інтервал, впродовж якого доступ до інформації можна «вимагати», а повідомлення про відмову має бути або підписано заявником, або відправлено рекомендованим листом. У США і Киргизстані

повідомлення про відмову повинно містити ім'я чиновника, відповідального за прийняття рішення. У США необхідно вказувати об'єм інформації, в якій відмовлено, а в Киргизстані – детальну інформацію не тільки про право подавати апеляцію, але також і перелік організацій у цьому регіоні, які займаються питаннями доступу до інформації і прав людини [8].

У будь-якому випадку, світова спільнота стоїть на принципах надання відповіді на запит, а протилежні дії з цього питання можуть розглядатися як правопорушення.

Отже, розглянувши питання щодо ненадання відповіді на запит, ми дійшли висновку про необхідність доповнення ст.212-3 КУпАП такою підставою відповідальності і викласти її у такій редакції:

«Ненадання інформації на запит, ненадання відповіді на запит, безпідставна відмова у задоволенні запиту на інформацію, надання або оприлюднення недостовірної, неточної або неповної інформації, необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, навмисне приховування або знищення інформації чи документів (підкреслено – автор, К.В. Шурупова), несвоєчасне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у випадках, коли така інформація підлягає наданню на запит громадянина чи юридичної особи відповідно до законів України "Про інформацію", "Про доступ до публічної інформації", "Про звернення громадян", "Про доступ до судових рішень" та "Про засади запобігання і протидії корупції", або на адвокатський запит, запит кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, її палати або члена відповідно до Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Далі розглянемо правопорушення щодо неоприлюднення інформації. Порушення законодавства про доступ до інформації за підставою неоприлюднення такої інформації відповідно до вимог ЗУ «Про доступ до публічної інформації» полягає у бездіяльності державного службовця, що відображено у невчиненні дій щодо розміщення передбаченої Законом інформації у встановлені строки [3].

Законодавство про доступ до інформації визначає у ст.15 ЗУ «Про доступ до публічної інформації» види інформації, що є обов'язковою для оприлюднення, проте вітчизняний законодавець залишив поза увагою питання щодо способів оприлюднення інформації. На підставі аналізу законодавства ми можемо казати про оприлюднення шляхом подання заяв у пресі, опублікування в друкованих виданнях, розміщення інформації на офіційному веб-сайті розпорядника інформації, шляхом надання інформації через інформаційні стенди, дошки тощо [3]. Деякі способи оприлюднення інформації визначені підзаконними актами. Прикладом може бути Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [6]. Крім цього, розпорядник може власним рішенням визначити порядок оприлюднення публічної інформації. Прикладом може бути розпорядження голови місцевої державної адміністрації про порядок офіційного оприлюднення правових актів місцевої державної адміністрації.

Але, незважаючи на широкий спектр способів оприлюднення інформації, можна констатувати наявність правопорушень у цій сфері. Тому доцільним, на нашу думку, буде визначення складу правопорушення, досвіду правового регулювання такого правопорушення у міжнародній практиці і розробка пропозицій щодо удосконалення існуючого адміністративного законодавства.

Отже, питання щодо складу правопорушення включає аналіз правопорушення щодо неоприлюднення інформації за структурними елементами складу.

Об'єкт правопорушення включає комплекс суспільних відносин у сфері порушення доступу до інформації, який реалізується через неоприлюднення інформації відповідно до вимог ст.15 ЗУ «Про доступ до публічної інформації» [3].

Об'єктивна сторона правопорушення – це комплекс протиправних діянь у формі бездіяльності посадової особи – порушника, що негативно впливають на дотримання законодавства про доступ до інформації в Україні.

Отже, до цих протиправних діянь можна віднести такі випадки, перераховані Р. Головенко:

- ✓ неоприлюднення інформації, прямо передбаченої в статті 15 Закону;

- ✓ неоприлюднення іншої інформації, обов'язковість оприлюднення якої передбачена законодавчими актами, оскільки про це зазначається в п.12 ч.1 ст.15 Закону;
- ✓ неоприлюднення інформації на офіційному веб-сайті розпорядника, коли такий веб-сайт існує (навіть якщо ця інформація була оприлюднена іншим способом);
- ✓ порушення строків оприлюднення інформації/документів, яке виразилося в недотриманні обов'язку:
 - оприлюднення інформації, передбаченої в ч.1 ст.15, невідкладно, але не пізніше п'яти робочих днів з дня затвердження документа (ч.2 ст.15);
 - оприлюднення проектів нормативно-правових актів, рішень не пізніше, як за 20 робочих днів до дати їх розгляду (ч.3 ст.15);
 - оприлюднення інформації про факти, що загрожують здоров'ю або майну осіб та заходи, які у зв'язку з цим вживаються (ч.4 ст.15) [3].

Щоб зрозуміти ступінь суспільної небезпечності діянь, що складають об'єктивну сторону правопорушення, необхідним є визначення переліку інформації, що встановлений у ст.15 ЗУ «Про доступ до публічної інформації», оприлюднення якого є обов'язком для посадових осіб – розпорядників інформації.

Отже, відповідно до ст.15 розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати:

- 1) інформацію про організаційну структуру, місію, функції, повноваження, основні завдання, напрями діяльності та фінансові ресурси (структуру та обсяг бюджетних коштів, порядок та механізм їх витрачання тощо);
- 2) нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії (крім внутрішньоорганізаційних), прийняті розпорядником, проекти рішень, що підлягають обговоренню, інформацію про нормативно-правові засади діяльності;
- 3) перелік та умови отримання послуг, що надаються цими органами, форми і зразки документів, правила їх заповнення;
- 4) порядок складання, подання запиту на інформацію, оскарження рішень розпорядників інформації, дій чи бездіяльності;
- 5) інформацію про систему обліку, види інформації, яку зберігає розпорядник;
- 6) інформацію про механізми чи процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси або в інший спосіб впливати на реалізацію повноважень розпорядника інформації;
- 7) плани проведення та порядок денний своїх відкритих засідань;
- 8) розташування місць, де надаються необхідні запитувачам форми і бланки установи;
- 9) загальні правила роботи установи, правила внутрішнього трудового розпорядку;
- 10) звіти, в тому числі щодо задоволення запитів на інформацію;
- 11) інформацію про діяльність суб'єктів владних повноважень, а саме, про: їхні місцезнаходження, поштову адресу, номери засобів зв'язку, адреси офіційного веб-сайту та електронної пошти; прізвище, ім'я та ім'я по батькові, службові номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти керівника органу та його заступників, а також керівників структурних та регіональних підрозділів, основні функції структурних та регіональних підрозділів, крім випадків, коли ці відомості належать до інформації з обмеженим доступом; розклад роботи та графік прийому громадян; вакансії, порядок та умови проходження конкурсу на заміщення вакантних посад; перелік та умови надання послуг, форми і зразки документів, необхідних для надання послуг, правила їх оформлення; перелік і службові номери засобів зв'язку підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління, та їх керівників, крім підприємств, установ та організацій, створених з метою конспірації, оперативно-розшукової або контррозвідувальної діяльності; порядок складання, подання запиту на інформацію,

оскарження рішень суб'єктів владних повноважень, їх дій чи бездіяльності; систему обліку, види інформації, якою володіє суб'єкт владних повноважень;

- 12) іншу інформацію про діяльність суб'єктів владних повноважень, порядок обов'язкового оприлюднення якої встановлений законом [3].

Якщо аналізувати таке протиправне діяння, як порушення строків оприлюднення інформації/документів, то відповідно до ст.15 ЗУ «Про доступ до публічної інформації» необхідно зазначити, що оприлюднення вище перерахованої інформації є невідкладним в обов'язковому порядку, але не пізніше п'яти робочих днів з дня затвердження документа. Р. Головенко зазначає, що у разі наявності у розпорядника інформації офіційного веб-сайту, така інформація оприлюднюється на веб-сайті із зазначенням дати оприлюднення документа і дати оновлення інформації [4].

Проекти нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування, розроблені відповідними розпорядниками, оприлюднюються ними не пізніш як за 20 робочих днів до дати їх розгляду з метою прийняття.

Невідкладному оприлюдненню підлягає будь-яка інформація про факти, що загрожують життю, здоров'ю та/або майну осіб, і про заходи, які вживаються у зв'язку з цим.

Суб'єктом правопорушення є посадова особа – розпорядник інформації.

Суб'єктивна сторона представлена виною порушника у формі умислу. Ми дійшли такого висновку з урахуванням обов'язку розпорядника оприлюднювати інформацію відповідно до ст.15 ЗУ «Про доступ до публічної інформації» [3]. Отже, можна казати про те, що посадова особа усвідомлювала свої дії і могла передбачити наслідки.

З метою аналізу цього підрозділу доцільно розглянути міжнародний досвід з питання оприлюднення публічної інформації. Більшість розглянутих законів, за винятком законів Швеції, Південної Африки і Японії, де як і раніше діють загальні правила, накладають на державні органи обов'язок публікувати певну ключову інформацію, навіть якщо вона не обов'язкова до опублікування. Це є визнанням того факту, що ефективне просування доступу до інформації держави вимагає більшого зусилля, ніж пасивна публікація відповідей на запити. Дійсно, зростає розуміння того, що за допомогою активної публікації матеріалів можна успішно впроваджувати ідею доступу до інформації, що зберігається в державних органах. Багато з нещодавно ухвалених законів про право на інформацію, таких, як закони Перу (2002 рік), Азербайджану (2005 рік), Індії (2005 рік) і Киргизстану (2007 рік), мають великі масиви правил з активного або обов'язкового опублікування інформації [8].

Більшість законів містять перелік категорій документів, які мають бути опубліковані. Це інформація про загальну діяльність держоргану, про послуги, що надаються їм, і про процедури подання запитів. Зміст переліку в кожній країні може мати суттєві відмінності. У більшості випадків на документи, що підлягають активній публікації, як і раніше поширюється режим винятків.

У Об'єднаному Королівстві, на відміну від інших країн, Закон вимагає від державних органів пропонувати свої схеми публікації документів, які мають бути схвалені незалежним Комісаром з питань інформації. Крім того, держоргани можуть просто прийняти відповідну модель схеми публікації, запропоновану Комісаром. Схема, схвалена Комісаром, може бути обмежена за часом або може бути скасована внаслідок прогресивного наповнення інформаційної бази держави. Це гнучкий підхід, що дозволяє вносити зміни в існуючу систему з часом. У той же самий час, він вимагає від незалежного органу, в даному випадку від Комісара за інформацією, вести активне спостереження за усім процесом опублікування, і може призводити до ситуацій, коли різні держоргани публікують інформацію в різних обсягах. Деякі країни, такі як Мексика, однозначно прийняли перший підхід, але також установили систему спостереження за процесом публікації, здійснюваною незалежним органом.

Багато законів, включаючи закони Уганди, Киргизстану, Перу й Індії, передбачають регулярне оновлення опублікованої інформації, як правило, щорічне. У Перу певну фінансову інформацію необхідно публікувати щокварталу, впродовж 30 днів після завершення кварталу, разом з інформацією за попередні два квартали, щоб можна було порівняти її [8].

Ряд законів розглядає питання про підготовку інформації до активної публікації для широкого доступу. Закон Таїланду забезпечує подвійний підхід до публікації інформації, при якому певна інформація має бути опублікована в державному друкарському органі Gazette, а інша – надаватися для вивчення. Ідея вибіркового підходу до обов'язку публікувати є досить цікавою, хоча використання урядового друкарського органа Gazette для цих цілей може бути не кращим варіантом виходу на широку аудиторію. США використовують той же підхід, проте, там є вимога публікувати інформацію в електронних мережах. Закон Мексики йде ще далі, вимагаючи від держорганів надання комп'ютерів для користувачів, а також принтерів і технічної підтримки у разі потреби. Киргизський і азербайджанський закони забезпечують поширення інформації, окрім інших засобів, шляхом громадських бібліотек і Інтернету. Індійський і перуанський закони містять конкретні інструкції держорганам, як використати найбільш відповідні методи поширення інформації, включаючи поширення її в сільській місцевості і в малонаселених районах.

За законом США, будь-яка інформація оприлюднена за запитом одного разу, оцінена як така, до якої може виникнути повторний інтерес, повинна надаватися в електронному вигляді разом з каталогом подібних записів. Це своєрідний вбудований механізм для забезпечення регулярного великого обсягу публікації важливої інформації. У Мексиці уся запрошена інформація надається в електронному вигляді [8].

Закон Болгарії є інноваційним. Він вимагає від держорганів публікації інформації, яка може допомогти запобігти загрозі життя, здоров'ю, безпеці чи власності. Або якщо вона загалом служить громадським інтересам, що є потенційно широким обов'язком. Так само Закон Азербайджану вимагає активного негайного поширення інформації, яка несе в собі факти про загрозу життя, здоров'ю, власності, екології, і інформації, що стосується інших важливих питань у сфері громадських інтересів.

Серед розглянутих країн Киргизстан був єдиною країною, Закон якої має положення з приводу проведення відкритих зборів, хоча в деяких країнах, а саме в США, є окремі закони, що регулюють це питання. Такі збори є важливим механізмом впровадження відкритості в державному секторі, і тому цей підхід слід вітати [8].

Домінуючою рисою в усіх країнах є активне поширення інформації, особливо через Інтернет, незалежно від того, чи вимагає цього закон про право на інформацію. Такий підхід може надати ряд переваг державному сектору, а також оптимізувати процес надання інформації, що, загалом, є основною тенденцією переходу до ще більш серйозного етапу – електронного уряду. З урахуванням відносної легкості і низької собівартості активної публікації інформації в Інтернеті, логічним є просування цього способу поширення інформації серед інших можливих, оскільки він скорочує кількість запитів на отримання інформації (які є високоартісними). Цілком можливо, що кількість запитів інформації в країнах, де вона активно розміщується в Інтернет, є набагато меншою порівняно з тими країнами, де цього не робиться. Закон Індії відкрито визнає роль активної публікації в зменшенні кількості запитів на інформацію, і висуває у зв'язку з цим особливу вимогу до держорганів з оптимізації такої публікації [8].

Що стосується досвіду Російської Федерації з питання оприлюднення інформації, то за заявою Д. Медведєва, экс-президента РФ, прем'єр-міністра РФ: «Спілкуватися з людьми зобов'язані усі державні службовці і безпосередньо, і опосередковано – як у традиційних формах, так і через електронні ресурси. Це суттєво зменшує дистанцію між владою і людьми. А чим менша ця дистанція, тим більш розвиненим є громадянське суспільство» [9].

Отже, з метою розвитку громадянського суспільства, в Російській Федерації встановлений такий перелік інформації для опублікування в ЗМІ органами влади:

- ✓ тексти ухвалених законів і нормативних правових актів, муніципальних правових актів;
- ✓ інформація про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій;
- ✓ інформація про державні (муніципальних) закупівлі або продаж/приватизацію державного (муніципального) майна;
- ✓ рішення Конституційного Суду Російської Федерації;

- ✓ судові рішення про визнання недіючими нормативних правових актів (чи повідомлення про такі рішення).

Відповідно до п.3 ст.15 Конституції РФ закони підлягають офіційній публікації [10].

Варто зауважити, що обов'язок відповідних суб'єктів, насамперед, органів державної влади, місцевого самоврядування та їх посадових осіб оприлюднювати певну інформацію є не менш важливим, ніж задоволення інформаційних запитів громадян. Безумовно, існує необхідність закріплення відповідальності осіб, уповноважених на виконання функцій держави, за неналежне здійснення передбачених законодавством України обов'язків щодо оприлюднення інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування тощо. Адже нерідко неоприлюднення інформації, оприлюднення неповної, необ'єктивної інформації стає передумовою для зловживань посадовців. Учасники правовідносин, які не інформовані належним чином, змушені шукати необхідну інформацію «нетрадиційними» (а, можливо, у окремих сферах діяльності і «традиційними») шляхами, що породжує негативні для держави і суспільства явища та наслідки.

Отже, неоприлюднення інформації є правопорушенням не тільки за законодавством України, а й за міжнародно-правовою практикою. Тому необхідно внести доповнення до ст.212-3 КУпАП і викласти абзац перший у такій редакції:

«Ненадання інформації на запит, ненадання відповіді на запит, безпідставна відмова у задоволенні запиту на інформацію, надання або оприлюднення недостовірної, неточної або неповної інформації, неоприлюднення інформації, необгрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, навмисне приховування або знищення інформації чи документів (підкреслено – автор, К.В. Шурупова), несвоєчасне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у випадках, коли така інформація підлягає наданню на запит громадянина чи юридичної особи відповідно до законів України "Про інформацію", "Про доступ до публічної інформації", "Про звернення громадян", "Про доступ до судових рішень" та "Про засади запобігання і протидії корупції", або на адвокатський запит, запит кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, її палати або члена відповідно до Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" – тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Отже, проаналізувавши проблемні аспекти виявлення і притягнення до адміністративної відповідальності за протиправну бездіяльність у сфері доступу до інформації, ми дійшли таких висновків.

1. Склади правопорушень визначені нами з урахуванням специфіки протиправних діянь, що складають об'єктивну сторону і передбачають вину правопорушника у формі умислу.
2. Аналіз міжнародного досвіду показав тенденцію до оприлюднення інформації її розпорядниками і до визначення протиправної бездіяльності з цього приводу як правопорушення.
3. Пропонуємо внести зміни до ст.212-3 КУпАП і визначити неоприлюднення інформації і ненадання відповіді на запит відповідно до вимог ст.15 ЗУ «Про доступ до інформації» підставою до адміністративної відповідальності за порушення законодавства про доступ до інформації.
4. Оскільки судова практика з питання ненадання відповіді на запит є неоднозначною, то перспективи подальших досліджень вбачаємо у можливості визначення і виправлення прогалин законодавчого регулювання визначеної підстави. Ми вважаємо за потрібне удосконалення адміністративного законодавства шляхом доповнення і уточнення відповідних норм у кодифікованому акті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.10 р. № 2297-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/ed20120601>

2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.11 р. № 2939-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
3. Про внесення змін до Закону України “Про інформацію” : Закон України від 13.01.11 р. № 2938-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2938-17>
4. Гетманцев Д.О. Банківська таємниця: особливості її нормативно-правового регулювання в Україні та в законодавстві зарубіжних країн : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право, процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Д.О. Гетманцев – Київ, 2003. – 23 с.
5. Олійник О.В. Організаційно-правові засади захисту інформаційних ресурсів України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право та процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Олійник О.В. – Київ, 2006. – 201 с.
6. Шатковська І.В. Лікарська таємниця як об’єкт правового регулювання / І.В. Шатковська // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 12. – С. 109-111.
7. Гелич Ю.О. Про поняття “інформаційно-правових гарантій таємниці особистого життя людини” / Ю.О. Гелич // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 2 (170). – С. 27-30.
8. Конституція України від 28 червня 1996 № 254/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – Ст.142.
9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – №№ 40-44. – Ст. 356. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
10. Про інформацію : Закон України від 02.10.92 р. № 2657-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T265700.html
11. Правове забезпечення інформаційної діяльності в Україні : навч. посіб. / за ред. Ю.С. Шемшученка, І.С. Чижа. – К. : ТОВ “Видавництво “Юридична думка”, 2006. – 255 с.
12. Куц І.В. Анализ законотворчества в Российской Федерации в контексте права человека на информацию [Електронний ресурс] / И.В.Куц // Центр гражданского образования и прав человека. – 2001. – № 4. – Режим доступу : www.medialaw.ru.
13. Петров Є.В. Інформація як об’єкт цивільно-правових відносин : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право та процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Петров Є.В. – Харків, 2003. – 20 с.
14. Зверева Е.А. Информация как объект неимущественных гражданских прав [Електронний ресурс] / Е.А.Зверева // Научный блог. Определение «информационные права человека». – 2012. – № 3. – Режим доступу : www.eyenews.ru/medpravob.htm
15. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : Закон України від 09.01.07 р. № 537-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T070537.html
16. Про Доктрину інформаційної безпеки України : Указ Президента України від 08.07.09 р. № 514/2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514/2009>